

Jaarverslag 2023

De Stichting Cultureel Fonds Schiedam is opgericht in 1961 op initiatief van de jurist en kunstverzamelaar Piet Sanders. Na het ontstaan van het Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. is het fonds in 2001 omgezet in een stichting genaamd Cultureel Forum Schiedam (CFS) met als belangrijk doel: het stimuleren van het culturele klimaat in Schiedam in de ruimste zin van het woord.

Het CFS initieert en realiseert activiteiten die Schiedam en haar bewoners inspireren en verder brengen. Initiëren en verbinden zijn kernbegrippen van het CFS. Dit alles om bij te dragen aan een aantrekkelijker en levendig Schiedam.

**CULTUREEL
FORUM
SCHIEDAM**

In 2023 bestond het bestuur van het CFS uit zes leden:

- Peter Paul Elshof, voorzitter
- Petra van der Ham, secretaris
- Maarten Mulder, penningmeester
- Hugo Boogaard, bestuurslid
- Ine Elderkamp, bestuurslid
- Anne-Marie Sour, bestuurslid

Het bestuur heeft in 2023 zeven keer vergaderd. Voor ieder project zijn er aparte werkgroepen, die naast bestuursleden uit projectleiders en adviseurs bestaan. Zij overleggen zeer frequent voorafgaand aan het te organiseren evenement.

In 2023 zijn drie projecten succesvol uitgevoerd. Een vierde project stond gepland voor oktober, namelijk de tweede editie van het project 'Zie de Schie', inclusief een Schie Café. Dit evenement werd echter op het laatste moment afgelast omdat er onvoldoende subsidie beschikbaar was.

1. Stipendium Schiedams Water 2023: 14 januari t/m 17 april

Dit Stipendium is in 2020 in het leven geroepen door het Cultureel Forum Schiedam, met de opdracht de sociale transitie van de stad zichtbaar te maken.

De doelstellingen van het stipendium zijn:

- Het bevorderen van interesse bij de bevolking in de sociale, culturele en economische ontwikkeling van de stad Schiedam;
- Het geven van een vaste plek aan fotografie op de culturele agenda van Schiedam;
- Het leveren van een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van talentvolle fotografen;
- Het bevorderen van de fotografie als kunstvorm.

Aan een drietal talentvolle Nederlandse fotografen: Florian Braakman, Julia Gat en Bram Petraeus werd in 2022 een opdracht verleend om een beeld te schetsen van de ontwikkeling van de stad Schiedam en haar inwoners. De selectie van de fotografen werd gedaan door een jury bestaande uit: Anne de Haij (directeur Stedelijk Museum Schiedam), Reyn van der Lugt (kunstverzamelaar en oud-directeur Groninger Museum) en Rebecca Simons (docent fotografie Willem de Kooning Academie en curator). Het resultaat van deze opdrachten was te zien in het Stedelijk Museum Schiedam van 13 januari t/m 14 april 2024.

Na de opening op 13 januari door museumdirecteur Anne de Haij introduceerden bestuursleden Annemarie Sour en Maarten Mulder de drie fotografen. Florian Braakman beschreef zijn fascinatie voor de multiculturele samenleving. Julia Gat ging op zoek naar de intieme interactie tussen mensen en Bram Petraeus liet zich leiden door vormen en kleuren van de naoorlogse woningbouw in Schiedam-West.

2. Piet Sanderslezing 2023: 19 maart

Sinds 2015 organiseert het CFS jaarlijks een lezing over kunst, cultuur en architectuur, in de geest van haar oprichter Piet Sanders: de bekende Schiedamse jurist en kunstverzamelaar.

De zevende editie van de Piet Sanderslezing stond in het teken van de Schiedamse kunstenaarsfamilie Wiegman en speelde zich gedeeltelijk af in het atelier van beeldend kunstenaar Diet Wiegman (Schiedam, 1944). Het evenement had het karakter van een eerbetoon aan de familie Wiegman - met name Diet - en de rol die hij en zijn familie spelen en hebben gespeeld in het culturele leven van Schiedam. Behalve Diet kwam ook zijn broer Harr aan bod. Hun vader (Dooop, echte naam: Theo) en grootvader (Gerard) waren eveneens kunstenaars dus de familie Wiegman kan met recht een kunstenaarsfamilie worden genoemd. Ook de zoon van Diet: Mike Redman (1978), is het artistieke pad opgegaan. Hij heeft in 2008 een boek én een film over zijn vader gemaakt: ANAGRAM en is behalve documentairemaker ook multidisciplinair kunstenaar, musicus en deejay.

Het programma

Het programma bestond uit twee onderdelen. Het eerste deel was bij de Bewoners Vereniging Schiedam-Zuid aan de Leliestraat 10; het tweede deel vond plaats in het atelierpand aan de Zalmstraat 27 (op ca. 500 meter loopafstand). Behalve Diets eigen atelier zijn daar ook ateliers van vijf andere kunstenaars gevestigd.

Het evenement werd bijgewoond door ca. 65 bezoekers. Velen van hen waren bekenden en vrienden van de familie maar er waren ook mensen bij die nieuwsgierig waren naar wat een Piet Sanderslezing behelst. I.v.m. de beperkte ruimtes moesten geïnteresseerden zich van tevoren aanmelden en betalen (€ 12,50 p.p.).

Publiciteit vooraf

Voor de lezing was een flyer gemaakt (oplage: 1.000). Deze flyers werden begin maart verspreid op diverse strategische plekken in Schiedam en ook in digitale vorm verstuurd aan het relatiebestand van het CFS en relaties van de familie Wiegman. Ook stond de uitnodiging op Facebook en kregen relevante perscontacten een persbericht.

Naar aanleiding van deze acties werden Margi Geerlinks en Ine Elderkamp door John Weimar uitgenodigd voor een radio-interview bij Schie FM, op zaterdag 11 maart.

De Schiedammer Online publiceerde <https://www.deschiedammeronline.nl/artikel/details/een-schiedamse-kunstenaarsfamilie-vier-generaties-wiegman/> en ook in Groot Vlaardingen verscheen een artikel: <https://www.rodi.nl/schiedam/334240/margi-geerlinks-houdt-piet-sanderslezing-over-vier-generaties>.

Gevarieerd aanbod

De zaal waar de lezing werd gehouden en de gang op de begane grond waren een paar dagen van tevoren ingericht met werken gemaakt door meerdere generaties van de familie Wiegman. Aan de muren hingen meerdere werken en ook op tafels waren diverse schilderijen en tekeningen neergelegd. Deze mini-expositie was voorafgaand en na afloop van de presentatie te bekijken.

Na de registratie en ontvangst met koffie, thee en koekjes startte deel 1: het hoofdonderdeel. Voorzitter van het Cultureel Forum schiedam Peter-Paul Elshof heette iedereen van harte welkom en hij gaf een toelichting op de Piet Sanderslezing. Vervolgens gaf hij het woord aan Margi Geerlinks (fotograaf, eigenaar van Galerie 158 en goed bevriend met de familie Wiegman). Zij had de weken voorafgaand aan de lezing veel onderzoek gedaan en gesprekken gevoerd met de familie en hun verhalen opgetekend. Op basis hiervan had ze een (interactieve) presentatie voorbereid en aan de hand van een fotorapportage ging ze in gesprek met de familie en het publiek.

Daarna werd ANAGRAM, de film van Mike, vertoond. Deze documentaire gaat over de visie en het werk van zijn vader, beeldend kunstenaar Diet Wiegman. In de film wordt niet gesproken, wel is er muziek te horen. Ondertussen werden de gasten voorzien van heerlijke broodjes, verzorgd door het nabij gelegen Kasteel van Zuyd.

Het tweede onderdeel was optioneel. Diet gaf er een rondleiding en voorzag zijn gasten van uitgebreide achtergrondinformatie. Ook drie andere kunstenaars in het atelierpand: Sjef van Duin, Inge van Haastert en Peter Hellemons openden die middag speciaal hun deuren voor de bezoekers. Bijna iedereen kwam ook bij hen 'op bezoek'.

Het geheel werd rond 14.00 uur afgesloten met een feestelijke borrel, op de gang van de 1e verdieping van het voormalige schoolgebouw, een pand dat op de nominatie staat om gesloopt te worden. Waarschijnlijk bood de Piet Sanderslezing 2023 één van de laatste mogelijkheden om deze iconische plek, centraal gelegen in stadsdeel 'De Gorzen' te Schiedam-Zuid, te kunnen bezoeken.

Filmregistratie

Begin van het jaar was contact gezocht met [Online Videoproducties](https://www.onlinevideoproducties.nl/). Tijdens de lezing hebben zij filmopnames gemaakt en enkele aanwezigen geïnterviewd. De produktie werd eind maart opgeleverd en is sindsdien te bekijken op <https://vimeo.com/onlinevideoproducties/pietsanderslezing> en https://youtu.be/6tAMPZqI_J4 (duur: 6:16 minuten).

Publiciteit achteraf

Behalve de productie verschenen er na afloop enkele artikelen, o.a. bij Schiedammer Online: <https://www.deschiedammeronline.nl/artikel/details/piet-sanderslezing-over-kunstenaarsfamilie-wiegman> en <https://www.deschiedammeronline.nl/artikel/details/video-impressie-van-de-piet-sanders-lezing-over-familie-wiegman/> en in het Nieuwe Stadsblad: <https://www.rodinl.com/reader/41012/267554/interactieve-lezing-over-5-x-wiegman#p=5>. Ook op Facebook werden diverse berichten gepost, zie <https://www.facebook.com/search/top?q=piet%20sanderslezing>

3. Schie Café 2023: 29 maart

De vaste locatie voor dit evenement is het atrium van de Bibliotheek Schiedam. Het programma bestond uit presentaties over de historie en de toekomst van de rivierdelta. Onder leiding van moderator Leon van Geest kwamen sprekers vanuit diverse disciplines aan het woord, waaronder de historicus Han van der Horst.

De bijeenkomst trok een gemengd publiek van bewoners, experts en geïnteresseerden. De aanmeldingen liepen via de ticketservice van de Bibliotheek Schiedam. De bibliotheek was met 95 aanwezigen tot op de laatste plek bezet.

Met de mix van kennisuitwisseling over toekomst, heden en verleden van de Schie, verbonden met kunst en cultuur en ruimte voor ontmoetingen heeft het CFS de tijdsgeest goed aangevoeld. Een kleine week voor aanvang was het Schie Café al volgeboekt. De thema's stedelijke en landschappelijke ontwikkelingen in de Schiedelta, de geschiedenis van het gebied, de architectuur en diverse ruimtelijke opgaven in de stad en in de nabije omgeving in het landelijke gebied, spraken mensen aan. In nauwe samenwerking met de bibliotheek, diverse bewoners, ondernemers en experts is er een avondvullend programma neergezet. Moderator Leon van Geest gaf zowel ruimte aan de sprekers als bezoekers in de zaal. Met de vele vragen uit de zaal aan de diverse sprekers was het een levendige, interactieve bijeenkomst.

Programma

Hoe belangrijk was en is deze rivier voor de stad en haar inwoners? En welke toekomst ligt erin het verschiet? Sprekers vanuit diverse disciplines, zoals stedenbouw, cultuurhistorie en architectuur kwamen aan het woord. Langs de Schie zijn diverse gebieden in ontwikkeling, zoals het voormalige terrein van de distilleerder Dirkzwager. Wat betekent de ontwikkeling van een nieuwe stadsbuurt rondom historische monumenten en wat is de relatie met de rivier de Schie?

Stedenbouwer Dirk van Peijpe van de Urbanisten schetste een beeld van lage bebouwing die aansluit bij de bestaande wijk, ging in op het belang van het koesteren van historisch erfgoed, de betekenis van buurtpleinen als centrale ontmoetingsplek en het autoluw maken van de wijk. Veel aandacht was er ook voor de waterhuishouding, zoals het opslaan van regenwater voor drogere perioden. En het vergroenen van het nu nog stenige gebied. Van Peijpe gaf verder toelichting op de verschillende woningtypen. Aan het einde kwam hij tot het inzicht dat de rivier de Schie niet echt een grote rol had gespeeld bij het ontwerp van de nieuwe wijk, maar de historische opzet van het gebied en de hedendaagse wateropgave des te meer.

Architect Gideon Peele van AtelierRuimDenkers, die eerder werkte aan de transformatie van de Korenbeurs tot bibliotheek, zoomde in op de voormalige distilleerderij in het gebied. De transformatie van historisch erfgoed dat een nieuwe functie krijgt in de vorm van een hotel.

Nieuwbouw en oudbouw gaan hier hand in hand met veel aandacht voor het bestaande erfgoed. De monumentale ketels en grondvaten bijvoorbeeld krijgen een belangrijke en zichtbare plek in het ontwerp. Ook het hotel heeft oog voor duurzaamheid: het regenwater wordt opgevangen en ook gebruikt voor het doorspoelen van de wc's. In zijn bijdrage liet hij goed zien hoe inspirerend en eigentijds erfgoed kan zijn voor nieuwe ontwikkelingen in Schiedam.

Historicus Geert Medema (strategisch coördinator Binnenstad en Erfgoed bij de gemeente Schiedam) vertelde levendig over het belang van de rivier de Schie als snelweg van de trekvaart in de 17e en 18e eeuw. Niet alleen werden er goederen over water vervoerd, maar ook personen werden in trekschuiten verplaatst. Met de komst van een vaste dienstregeling was het een paar honderd jaar het meest efficiënte vervoersmiddel. Het gaf handelaren, stadsbestuurders en burgers gelegenheid om naar Delft, Den Haag, maar ook naar Amsterdam te reizen. Met de komst van het vervoer per trein aan het einde van de 19e eeuw was het snel gedaan met de trekvaart.

De aanstekelijke performance van stadsdichter Jarle Lourens met zijn persoonlijke observaties over Schiedam gaf de bezoekers weer een andere kijk op hun stad en de rivier.

Het muzikale gelegenheidsduo Anne Rats (De Stokerij) en Jasper Koster zongen en speelden de sterren van de hemel. Het centrale thema in hun nummers was water en dat gaf de bijeenkomst een extra dimensie. Hun optreden was zo succesvol dat ze niet alleen voor en tijdens de bijeenkomst optraden, maar ook afsloten met enkele songs.

Media

Aan de manifestatie is aandacht besteed in het AD, het Nieuwe Stadsblad, Schiedammer Online, Schiedam 24, Schie Radio, Schie TV, Omroep Vlaardingen en Uitagenda. Daarnaast heeft het CFS, samen met de partners Stedelijk Museum Schiedam en Bibliotheek Schiedam, via de website en socials een groot aantal mensen weten te bereiken en ook de nieuwsbrief 'Trekvaarten Provincie Zuid-Holland' verwees naar de bijeenkomst.

VOORUITBLIK

Voor 2024 staan wederom diverse projecten op stapel:

1. Schie Café 2024: mei en oktober

Deze bijeenkomsten vinden wederom in de Bibliotheek Schiedam plaats. De Werkgroep Zie de Schie legt momenteel de laatste hand aan het programma van 21 maart. Het programma van het Schie Café in het najaar is al in grote lijnen vastgesteld.

2. Stipendium Schiedams Water 2024: 16 augustus t/m 12 september

Aan een drietal talentvolle fotografen: Wiosna van Bon, Sem Langendijk en Mounir Raji is in 2023 een opdracht verleend om een beeld te schetsen van de ontwikkeling van de stad Schiedam en haar inwoners. De selectie van de fotografen werd gedaan door een jury bestaande uit: Anne de Haij (directeur Stedelijk Museum Schiedam), Reyn van der Lugt (kunstverzamelaar en oud-directeur Groninger Museum) en Rebecca Simons (docent fotografie Willem de Kooning Academie en curator). Het resultaat van deze opdrachten zal te zien zijn in de Grote- of Sint Janskerk te Schiedam.

3. Piet Sanderslezing 2024: augustus – 1 september

Kirstain Houweling, een Schiedamse restauratiearchitect, is bereid gevonden de lezing te verzorgen. Zij gaat spreken over de 'goudleerkamers' in drie Regentenkamers in Schiedam:

- a. De Grote- of Sint Janskerk (de Consistorie)
- b. Het Proveniershuis
- c. Het Weeshuis der Hervormden

De lezing zal eveneens plaatsvinden in de Grote- of Sint Janskerk.

4. Zie de Schie 2024: 4-6 oktober

De Werkgroep Zie de Schie komt sinds november 2023 zeer regelmatig bijeen om het programma te ontwikkelen en de fondsenwerving in gang te zetten. Ook treffen zij de nodige voorbereidingen voor de eindeditie van Zie de Schie in 2025, het jaar waarin het 750-jarig bestaan van de stad Schiedam wordt gevierd.

Overig

- In februari worden de statuten van de stichting (laatste wijziging: 2002) aangepast. O.a. volgens de richtlijnen van de Governance Code Cultuur en de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR).
- Het bestuur gaat op zoek naar twee nieuwe leden.
- Er wordt verder geïnvesteerd in het verbeteren van de PR en communicatie, met name de website en socials. Mogelijk wordt hiervoor een professional ingeschakeld.

Februari 2024